Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 134. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 16, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 16-го ЛИПНЯ 1996 р. Ч. 134. РІК CIII.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ ЗАКІНЧИЛА П'ЯТУ СЕСІЮ

КИЇВ. — У п'ятницю, 12-го липня, був останній день праці п'ятої сесії Верховної Ради України. У заключній частині пленарного засідання взяли участь Президент України Леонід Кучма, прем'єр-міністер Павло Лазаренко і члени Кабінету Міністрів у повному складі.

Голова Верховної Ради Олександер Мороз у заключному слові сказав, що нинішній склад Вер-ховної Ради набув кіль-кісного і якісного виміру нового рівня. "Ухваливши Конституцію, Верховна Рада виконала свою історичну ролю", — сказав голова українського парляменту. Він також подякував Л. Кучмі за те, що Президент визнав помилковість своїх тверджень щодо спроможности Верховної Ради.

На закінчення О. Мороз коротко перечислив завдання, які мають бути вирішені на шостій сесії, котра розпочнеться після літніх вакацій 3-го вересня. В політичному аспекті це — прискорення процесу формування і зміцнення політичних партій. Для цього на шостій сесії необхідно ухвалити закони про політичні партії, про вибори депутатів тощо. В галузі економіки необхідно об'єднати зусилля Уряду і парляменту для подолання економічної кризи.

Голова парляменту побажав Урядові сумлінніше виконувати закони, які ухвалює Верховна Рада і додав, що на шостій сесії відбудеться структурна перебудова Верховної Ради і її апарату. Зокрема буде переглянуто число комісій Верховної Ради і їхній склад.

П'ята сесія тривала від 16-го січня до 12-го липня. За цей час відбулося 119 пленарних засідань, розглянуто 349 питань, ухвалено 107 законів,191 постанову, 23 законопроєкти в першому читанні та 28-го червня ухвалено основний закон держави — Конституцію України.

Народні депутати України отримали на руки текст остаточно відредагованої офіційної Конституції України.

ДЕПУТАТИ УКРАЇНИ СКЛАЛИ ПРИСЯГУ

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 12-го липня, о 10-ій годині ранку кожний депутат Верховної Ради України отримав іменний текст присяги.

На підставі статті 79 Конституції України депутати Верховної Ради складають присягу такого змісту:

"Присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо Вітчизни і добробут українського народу.

Присягаю дотримуватися Конституції України та законів України, виконувати свої обов'язки в інтересах співвітчизників".

Присягу зачитує найстарший за віком депутат перед відкриттям першої сесії новообраної Верховної Ради України. Після цього депутати скріплюють текст присяги підписами. Відмова скласти присягу приведе до втрати депутатського мандату.

Від 10 до 1-ої години пополудні парляментаристи працювали в пленарному режимі. О 1-ій годині склали присягу. Зачитав текст присяги керівник групи "Державність" академік Ігор Юхновський, після чого відразу прозвучав державний гимн України. Депутати підписали свої тексти присяги, а о 2-ій годині у Маріїнському палаці в присутності депутатів та урядовців голова Верховної Ради Олександер Мороз і Президент України Леонід Кучма підписали закон України про ухвалення Конституції та введення її в дію. О.Мороз зачитав заяву депутата від Донецького Юхима Звягільського, який теж підписав текст присяги і повідомив, що хоче продовжувати працю в українському парляменті. У зв'язку з цим, Верховна Рада ухвалила постанову доручити Генеральній прокуратурі зробити остаточний висновок щодо Ю.Звягільського. Парлямент повернеться до розгляду цього питання у вересні.

У Північній Ірляндії дійшло до нового протистояння

Дублін, Північна Ірляндія. — Стосунки між урядами Ірляндії та Великобританії, які успішно співпрацювали в останні роки у справі врегулювання конфлікту між громадами і встановлення миру в Північній Ірляндії, враз дуже погіршилися у вислідї масових вуличних безпорядків, що спалахнули в Олстері декілька днів тому.

Виступаючи в суботу, 13-го липня, у програмі національного радіо, міністер закордонних справ Ірляндії Ричард Спрінґ сказав, що між Дубліном і Лондоном утворилася „дуже широка тріщина". Давши згоду на багатотисячні марші протестантського Ордена оранжистів вулицями католицьких районів північноірляндських міст, уряд Великобританії написав „чорну сторінку історії", підкреслив Р. Спрінґ. Він висловив обурення, що Лондон виявився нездатним зрозуміти почуття ірляндських католиків, які вбачають в тих маршах спробу протестантської більшости Олстеру увічнити своє панівне становище.

Ірляндська республіканська армія звернулася до населення Північної Ірляндії зі закликом зберігати спокій і не допустити до громадянської війни. Разом з тим вона остерегла, що у випадку необхідности армія зі зброєю в руках захищатиме католицьку меншину Північної Ірляндії від нападів „банд протестантських лоялістів".

У Деррі, другому за кількістю населення місті Північної Ірляндії, відбулася 10-тисячна демонстрація католиків. Зі запаленими свічками в руках вони вшанували пам'ять 35-річного католика Дер-

(Закінчення на стор. 3)

В европейській політиці ЗСА далі спиратимуться на НАТО

Вашінгтон. — Рудольф Періна, один з дорадників державного секретаря, виступив перед членами комісії Палати Репрезентантів у закордонних питаннях, ознайомлюючи їх з теперішньою американською політикою в Европі.

Фундаментом цієї політики Р. Періна назвав Північно-атлантичний оборонний союз. „НАТО є найважливішою організацією в ділянці запевнення миру на европейському континенті",— сказав дипломат. Віднедавна оборонний союз взяв на себе нові обов'язки, поширюючи свій вплив через програму „Партнерство для миру", яка допомагає ясніше побачити перспективу розвитку НАТО, кількісного збільшення його членів. Властиво, це вже буде цілком інший союз, покликаний служити інтересам демократії і миру продовж XXI сторіччя. „Наша політика базується на тому, що шляхом прийняття нових членів з числа новопосталих демократій Европи НАТО може запевнити той прогрес, якого домоглися східноевропейські держави в політичних і економічних реформах. Европа від цього стане згуртованішою і сильнішою, це матиме позитивне значення і для безпеки З'єднаних Стейтів Америки",— підкреслив Р. Періна.

Тепер НАТО практично починає добровільні індивідуальні діялоги з членами програми „Партнерство для миру", а їх, як відомо, є 15: Албанія, Азербайджан, Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Македонія, Мадярщина, Польща, Румунія, Фінляндія, Словаччина, Словенія, Чехія і Україна. Всі вони брали участь у консультаціях щодо умов майбутнього членства в оборонному союзі.

Адміністрація ЗСА ва-

(Закінчення на стор. 3)

„Проґресивні" соціялісти підбурюють проти Заходу

Київ. — Після розколу Соціялістичної Партії України і виникнення Прогресивної Соціялістичної Партії, яку цими днями зареєстровано у Міністерстві юстиції, найновіші українські ліві намагаються звернути на себе увагу дуже оригінальним баченням проблем і перспектив економіки незалежної України.

Два дні тому у столиці відбувся виступ перед громадянами Києва голови згаданої партії, депутата Верховної Ради, професора економіки Наталії Вітренко, яка гостро критикувала процес економічних реформ як „хибний від самого початку", тобто від 1991 року. Ті реформи мали своєю першочерговою метою лібералізацію цін, ліквідацію монополії на зовнішню торівлю, запровадження вільного валютного курсу, приватизацію і започаткування різних соціяльних програм, однак, на думку проф. Н. Вітренко, реформи не привели ні до чого доброго, бо, мовляв, їх проводили „самі для себе" урядовці і їхнє найближче оточення. А подруге, українську економіку відразу „почали руйнувати міжнародні фінансові орґанізації".

Лівацьки наставлена Н. Вітренко запевняла, що „руйнація української економіки була потрібною передусім для Міжнародного валютного фонду, який і був, мовляв, спеціяльно створений, щоб перешкодити „переможній ході соціялізму". Далі депутат-професор заявила, що Світовий банк і Европейський банк реконструкції та розвитку мають намір „закріпачити" всі країни світу. Як приклад вона назвала Мехіко, яке на сьогоднішній день заборгувало Міжнародному валютному фондові 52 блн. дол. Н. Вітренко певна, що Україну чекає така сама перспектива, якщо Уряд і президент негайно не візьмуть на озброєння програму виходу зі скрутного становища, запропоновану Прогресивною Соціялістичною Партією.

(Закінчення на стор. 4)

УКРАЇНА ЗАКЛАДАЄ ОСНОВИ „КОСМІЧНОЇ" НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Київ. — Верховна Рада схвалила в передостанній день праці 5-ої сесії, 11-го липня, проєкт закону про космічну діяльність в першому читанні, повідомила УНІАР.

Цей закон, після остаточного схвалення, має стати першим кроком до світового визнання України як незалежної космічної держави, сказав у доповіді перед голосуванням Олександер Негода, виконуючий обов'язки генерального директора Національного Космічного Агентства.

Голова Комітету Верховної Ради з питань оборони Володимир Мухін просив ухвалити цей закон в цілому, але депутати після наполягань голови ВР Олександра Мороза затвердили його лише в першому читанні.

Закон визначає принципи формування національної космічної програми, національного космічного фонду, а також основні функції Національного Космічного Агентства. Він також регулює діяльність, пов'язану з проєктуванням, виробництвом, ремонтом і використанням космічної техніки, закріплює правила її імпорту й еспорту.

У своєму виступі О. Негода підкреслив, що Україна залишається важливою космічною державою на плянеті, свідченням чого є те, що Росія в наступному п'ятирічі плянує замовити в Україні виготовлення до 30 ракетносіїв кляси „Зеніт" для запуску своїх сателітів та інших космічних об'єктів. В результаті цього замовлення в бюджет України надійде понад 800 блн. російських рублів, сказав він.

За словами О. Негоди, послугами України в космічній галузі зацікавлена також ціла низка провідних космічних держав Заходу і Сходу. За оцінками міністерства транспорту ЗСА, потенційний ринок тільки для ракет-носіїв „Зеніт" становить від 5 до 10 запусків на рік у період від 1997 до 2003 року.

Космічна галузь України вже може похвалитися перемогою на міжнародному конкурсі, в результаті чого Україна виведе в космос у наступному році 36 сателітів супутників зв'язку в рамках контракту, вартістю понад 100 млн. дол.

Брак ринкового досвіду гальмує економіку

Київ. — Неефективне використання виробничого і науково-технічного потенціялу не дає можливости пожвавитись економічному розвиткові України, прийшли до такого висновку фахівці Українського Центру Економічних і Політичних Досліджень.

В своєму аналітичному дослідженні „Економічний розвиток України: проблеми та перспективи" експерти центру виявили, що українські товаровиробники слабо дотримуються ринкових принципів. Крім того, їхні можливості для ефективного господарювання зведені до мінімуму.

Базою для цього аналітичного дослідження послужили результати соціологічного опитування керівників як державних, так і приватних підприємств різних галузей, повідомив голова Ради експертів центру Олександер Разумков.

Фахівці центру підрахували, що за останні два роки майже всі основні показники соціяльного і економічного становища України погіршилися.

Як відомо, тепер в Україні найголовнішою проблемою є невиплачені по кілька місяців платні і пенсії, що викликає страйки і протести вчителів, лікарів, шахтарів та інших працівників.

Разом з тим інфляція в Україні на рекордно низькому рівні. Згідно з повідомленням українського радіо, в червні вона становила 0.1 відсотка.

Американські правники відвідали Україну

Київ. — Тут 9-го липня відбулося засідання правління Американської асоціяції правників "Правна ініціятива в Центральній та Східній Европі" (ABA/CEELI).

Асоціяція має понад 380,000 членів, які працюють добровольцями в 19-ох країнах Центральної і Східної Европи. Ці добровольці також прибули до Києва для зустрічі з Радою директорів організації ABA/CEELI.

Програму "Правна ініціятива в центральній та Східній Европі" започаткували 1991 року правники ЗСА з метою надання допомоги післякомуністичним державам у закладенні демократичних принципів правної реформи.

Асоціяція американських правників відзначила Президента України Леоніда Кучму нагородою CEELI 1996 року ("CEELI Award "1996") за його видатний внесок у впровадження верховенства права в Україні. Офіційне нагородження відбудеться на щорічній сесії в Орляндо, Флорида, 3-го серпня 1996 року. Голова ABA/CEELI Гомер Моєр зазначив, що прийняття нової Конституції України є ще одним прикладом лідерства, яке продемонстрував Л. Кучма, утверджуючи верховенство права. "Ми пишаємося тим, що саме він отримає нагороду 1996 року, і з нетерпінням чекаємо на його приїзд до ЗСА", — сказав Моєр.

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ВШАНОВУЮТЬ КАПІТАЛІСТІВ, КОТРІ БУЛИ МЕЦЕНАТАМИ

СУМИ. — Святкування традиційного дня міста ознаменувалося тут відкриттям пам'ятника Іванові Харитоненкові, відомому підприємцеві і меценатові кінця минулого століття. Бронзова статуя І. Харитоненка є точною копією фігури, встановленої 1899 року на тому самому місці, але зруйнованої згодом большевиками. В урочистостях взяли участь керівники міста, а також Владика Сумський і Охтирський Йонафан, котрий посвятив пам'ятник. Поновлення пам'ятника є добрим нагадуванням новочасним підприємцям про те, що здобути вдячну пам'ять нащадків можна не самими лише мільйонами, а — передусім — доброчинною діяльністю. Саме цим вславилися українські цукрозаводчики — Іван Харитоненко та його син Павло. Останній, зокрема, був одним із фундаторів Музею красних мистецтв у Києві, значні кошти він вніс і на спорудження пам'ятника Богданові Хмельницькому. Дотепер у Сумах стоять лікарні, гуртожитки, навчальні і медичні заклади, церкви, зведені коштом Харитоненків.

КІЛЬКІСТЬ НАРКОМАНІВ ЗРОСТАЄ

КИЇВ. — На відміну від країн Заходу, де серед хворих на АІДС переважають гомосексуалісти, в Україні з-поміж 3,230 зареєстрованих хворих 66 відс. складають наркомани, що звичайно заражаються від непродезинфікованих шприців. За даними Міністерства Охорони Здоров'я, в Україні сьогодні понад 45,000 наркоманів; їхня кількість щороку зростає на 6,000-7,000. Виявляється, 15-20 відс. підлітків не мають твердої внутрішньої настанови щодо невживання наркотиків, а 12 відс. таки вживали їх бодай один раз. Тим часом за сам лише 1995 рік в Україні скоєно 38,000 злочинів, пов'язаних з наркоманією, — в середньому один злочин на кожного наркомана.

ВІДКРИВАЮТЬСЯ УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ

ДОНЕЦЬКЕ. — Міський відділ народної освіти постановив відкрити по одній українській школі у кожному з дев'яти адміністративних районів Донецького. Досі в місті була лише одна українська школа і ще три належали до так званих "змішаних", тобто з окремими українськими клясами. Всього в Донецькому є 169 шкіл. При сьогоднішніх темпах "українізації" всі вони мають шанс стати українськими протягом найближчих 80 років.

РУХІВЦІ ПІКЕТУЮТЬ

КИЇВ. — Народний Рух України 9-го липня пікетував Центральну Виборчу комісію, вимагаючи визнання уповноважень народного депутата України Ольги Коліника. Вона бальотувалася від Левандівської виборчої округи Львова і отримала 70 відсотків голосів виборців, але результати виборів визнано недійсними.

ПАРЛЯМЕНТАРНА ДЕЛЕҐАЦІЯ ВІДВІДАЛА ШВЕЦІЮ

КИЇВ. — Делеґація Верховної Ради України, очолювана Олександром Морозом, відвідала Стокгольм, столицю Швеції, де взяла участь і п'ятій сесії Парляментарної Асамблеї Організації з безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ). Повернувшись в Україну О. Мороз сказав на пресовій конференції, що українська делеґація привезла "незаперечний успіх", оскільки багато уваги приділила моделі безпеки в Европі. Порівняно з іншими, українська делеґація була дуже активна на п'ятій сесії і з її ініціятиви в документи внесено ряд редакційних поправок. Стало помітно, що роля України в Центральній і Східній Европі зростає, сказав О. Мороз.

ВІДНОВЛЕНО ЛЕҐІТИМНІСТЬ СДПУ

КИЇВ. — У Міністерстві Юстиції України знову зареєстровано Соціял-Демократичну Партію України, очолювану Василем Онопенком. Оскільки в Україні вже є партія з такою назвою, то цю зареєстрували як "Об'єднану Соціял-Демократичну Партію". В. Онопенко зазначив, що до партії вступило чимало нових членів і вона нараховує близько 10,000 осіб.

СОЦІЯЛІСТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА

КИЇВ. — Голова Прогресивної Соціялістичної Партії України Наталія Вітренко на сесії парляменту 10-го липня висловила рішучий протест проти того, що за кандидатуру Павла Лазаренка на посаду прем'єр-міністра проголосували без обговорення, та проти заборони Олександром Ткаченком розповсюдити в парляменті проєкт постанови про прем'єр-міністра України, підготовлений нею і Володимиром Марченком. У цьому проєкті прогресивні соціялісти пропонували покищо не обирати прем'єра, Кабінетові Міністрів доручити виконувати свої обов'язки аж до переобрання Президента і Верховної Ради, а їх перевибори призначити на осінь цього року.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ Роберт Дол відмовився виступити на конференції Крайової асоціяції для поліпшення становища негрів, за що його скритикували багато осіб, включно з генералом Коліном Повеллом, колишнім керівником начальників штабів американських збройних сил. Одначе на оправдання своєї відмови Р. Дол сказав, що президент згаданої асоціяції Квейсі Мфуме, запрошуючи його на конференцію, мав намір наразити його на неприємності зі сторони учасників конференції.

У ЧЕТВЕР, 11-ГО ЛИПНЯ, Державний департамент повідомив, що беручи до уваги закон Іміграційної та натуралізаційної служби, де говориться, що будь-хто, який „допомагає та потурає" торгівлі наркотиками, є небажаним гостем до ЗСА, і тому президентові Колюмбії Самперові відібрано візу. Ніколяс Бирнс, речник Державного департаменту, підтвердив, що особи, котрі допомагають у розповсюдженні наркотиків, небажані у ЗСА.

У СВІТІ

У СІНҐАПУРІ відбулася конференція південноазійських країн під назвою „Права дітей і преса". Більшість доповідачів на ній нарікали на „розтлінну західну культуру", яка нібито „агресивно" наступає на Схід, загрожуючи „традиційним азійським цінностям". Серед учасників конференції було багато прихильників відродження „позитивних" елементів конфуціянства. Найактивнішими пропагандистами в цій ділянці виступають ветеран сінгапурської політики Лі Куан Ю і прем'єр-міністер Малязії Магатір Могамада. Саме вони оприлюднили недавно дані щодо „засилля" в азійських газетах, журналах, книжках і телевізійних програмах „злої західньої" продукції для дітей. Лише один учасник конференції, пакистанський журналіст Джавед Джабар, сказав у своєму виступі, що не варто звинувачувати у тяжких гріхах Захід, бо діти люблять те, що є для них цікавим. Тим часом в азійських країнах про дітей та їхні інтереси ніхто не дбає.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Хто встановляє рівень геніяльности людини?

Якось так сталося, що в останні місяці була нагода читати та слідкувати за перебігом декількох процесів, в яких, о диво, дослідники з ділянки стислих наук зміняли свій білий плащ із ляборaторії, чи краватку та білу сорочку з викладової залі на в'язничний мундир або халат шпитального пацієнта.

У всіх тих дивно випадкових історіях ідеться у більшості про високоінтелігентних, вивчених і визнаних науковців, які довгі роки працювали над новими винаходами або іншими працями для поліпшення науки, а то і долі людства.

Читаючи історію тих випадків, в яких осуджують, а то і карають науковців, мимоволі насувається питання, чи можуть пересічні люди, політики або правні експерти засуджувати представників стислих наук і дослідників, не маючи зовсім поняття про ними проороблену працю, про її висліди і про дальші можливості її застосування. Саме компетентність тих чинників, які рішають про окремі досліди науковців та їх проголошення, поставили під сумнів дуже широко в американській пресі у випадку мнимого обману в ділянці біохемії, що його мала допуститися бразилійська учена д-р Тереза Іманіші-Карі у своїй науковій праці. Справа її тягнулася довгими роками, але тепер отримала ненадійну розв'язку у звільненні її апеляційним судом. Як подають у пресі, увесь час процесів та оскаржень найбільше стояв біля неї д-р Дейвид Балтіморе, нагороджений нобелівською нагородою за свої наукові праці, президент університету Рокефелер, який саме за оборону праць д-р Іманіші-Карі мусів зрезиґнувати зі свого престижевого посту. Не нам місце передавати тут цілу довгу та гарячу дискусію і ряд нарад та переслухань, які цей випадок спричинив, але не має сумніву, що окрема Комісія Енерґії та Торгівлі ЗСА мала напевне менше компетенцій, ніж нобелівські лавреати. У висліді „невинну" звільнили від закидів, але при тому потерпіла наука, а передусім дальші так потрібні досліди над лікуванням недуги АЙДС.

Не менш дивний та сумний випадок зустрів д-ра Петра Таборського, що еміґрував з давньої Чехо-Словаччини на Фльориду, де після закінчення студій розпочав хемічні досліди, що допровадили до винаходу, який допомагає зменшити кошти і поліпшити працю каналів із відходами. Але університетські власті закинули йому, що він сам скористався з винаходу, а не ділив успіху і гроша із університетом. У висліді відбулася судова розправа і винахідник опинився в тюрмі, засуджений на три і пів року за „крадіжку" винаходу.

Ще більше трагічне закінчилася історія колись геніяльного своїми працями Теодора Качинського, якого ув'язнили 3-го квітня як довго пошукуваного „юна-бомбера", що впродовж років, кинувши працю професора університету, займався виробплюванням бомб та висиланням їх різним особам. Що було причиною таких божевільних вчинків — досі невідомо і може щойно вияснитьcя на судовій розправі. Одне однак певне, що Качинський, як й інші подібні одиниці, був виїмково і непересічно здібний та міг мати перед собою справжню успішну наукову кар'єру.

Ми могли б нагадати ще також недавню трагедію подібного характеру в нашій спільноті, де причиною були непересічні здібності даної людини.

І тому читаючи про такі та інші випадки, в яких геніяльні здібності окремих осіб не лише не принесли їм сподіваної слави, а ще і закінчилися трагічно, можна таки ставити питання, на яке, здається, не легко дати відповідь: хто має право із звичайних „смертельників" рішати про геніяльність непересічних одиниць?

...Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Ярослав Гайвас

НАТО НА НОВОМУ ЕТАПІ

Дебати між провідними політичними і військовими діячами Заходу та експертами-політологами про майбутнє НАТО після розвалу СССР, на оборону проти якого НАТО була створена, були давні і протиставні.

На одному крилі були ті, що виступали за розв'язання НАТО, бо нібито не стало тієї небезпеки, проти якої вона була створена, по середині були ті, які вважали, що його тимчасово слід затримати, а друге крило вимагало не лише збереження, але й зміцнення та поширення НАТО, мотивуючи тим, що після розпаду СССР можуть бути, а навіть зовсім виразно створюються нові небезпеки. Дебати ці закінчилися рішенням міністрів закордонних справ 16 держав-членів НАТО. Рішення це прийнято 3-4-го червня ц. р. на конференції в Берліні, яка була не лише важливою, але у великій мірі переломовою в майбутньому статусі і функціях НАТО. Між іншим, суттєвими проблемами, відповідь на які дала ця конференція, були дві найактуальніші. Конференція вирішила фактично (хоч про це небагато було сказано) зміцнити НАТО через його поширення та іншими засобами і „зевропеїзувати" його. Вагу діяльности НАТО перенесено з оборони Заходу проти СССР на захист миру взагалі, а крім цього створити окрему політично-військову формацію в середині системи НАТО, створену з европейських держав, яка займеться всіми проблемами, що стосуються миру і безпеки тих держав. Проблеми ці розв'язуватимуть европейські держави з допомогою або й без допомоги Вашінґтону, залежно від потреб і рішень, які винесе цілість НАТО. Це дасть змогу европейським державам реаґувати на поставлені проблеми і не анґажувати американського чинника, перед яким саме тепер виростають різні світові проблеми, що їм Вашінґтон мусить присвятити максимум уваги і сил. В більших акціях, які вимагають включення допоміжних служб НАТО, як транспорт, комунікація, плянетарна при помочі земних сателітів інформація і розвідка та фахова співпраця американських спеціяльних елементів в НАТО, европейське ядро буде ними в потрібній мірі користуватися за оплатою коштів тільки европейськими державами, що зовсім очевидно обмежить фінансові і матеріяльні обтяження ЗСА.

Si vis pacem...

Довголітній досвід з Москвою европейських держав, якого не має політична Америка і готова різні миротворчі й демократичні заяви, в першу чергу Єльцина, а відтак інших сучасних політиків, взяти за добру монету, в додатку до того постійні деклямації з боку майже без вийнятку всіх російських діячів, що змагають до відбудови злощасної імперії, впевнили власне европейських учасників тієї конференції, подбати про швидку, рішучу і успішну силову інтервенцію, якщо з того боку зайде конкретна небезпека. Старий принцип передвісника сучасної Европи античного Риму „Сі віс пацем — пара беллюм" („Якщо хочеш миру, будь готовий до війни"), також виконав своє завдання. Зрештою готовість Европи боронити себе, коли тільки зайде потреба, був уже у вимозі генерала Де Ґоля, який, власне, вимагав якоїсь „европеїзації НАТО" ще десятки років тому. А тому що не добився того, вивів Францію з військового союзу НАТО. Але прийшла пора не лише проголосити це, але й устійнити, як і якими засобами боронитися в потребі. Така потреба европейського ядра в НАТО дала себе відчути вже в боснійському, чи точніше юґославському конфлікті. Справа збройного ембарґо для колишніх країн Юґославії, яке американські чинники обходили окружними дорогами, що повело до чималих комплікацій у ширшому, близькосхідньому протистоянні, відтак справа кордонів між новопосталими державами, в яких поминено національний принцип, а пробувано створити боснійську державу багатонаціональною та ще й у додатку до того багаторелігійною там, де власне релігійні різниці були однією з причин кривавих воєн упродовж багатьох століть, а одночасно з тим вагомим чинником в етногенезі декількох народів. Нарешті оправдане небажання европейських держав, може не всіх, але великої більшости, мати серед себе нову ісламську державу та ще й до того зростаючого ісламського фундаменталізму. Факти ці, далекі суспільству й проводові ЗСА, але глибоко відчутні европейськими народами, значно причинилися до комплікацій того конфлікту.

Свідомість тих розходжень знайшла відбиток в недавній заяві з американського боку, що европейські союзники не завжди згідні з американськими рішеннями на широкому світовому форумі. Обидві сторони дійшли до висновку, що цей факт треба прийняти до відома й шукати заходів для його усунення, приймаючи до відома існування різних інтересів, традицій, пов'язань. Европеїзація НАТО прийняла це до відома, але вибрала посередню дорогу: загальні інтереси й загальні цілі всіх членів НАТО стоять понад тими партикулярними розходженнями. Тому зміцнення НАТО, поширення його і створення в ній европеїзаційного осередку, який буде мати на увазі членів Західньоевропейського Союзу. В грудні цього року в Брюсселі відбудеться чергова конференція всіх 16 міністрів закордонних справ. Цій конференції будуть присвячені спершу проблеми, власне зв'язані з европеїзацією НАТО та справи прийняття до НАТО трьох нових членів: Мадярщини, Чехії та Польщі.

Високі кошти

Хочеться сказати „покищо", бо не є таємницею, що Вашінґтон не є захоплений ані европеїзацією, ані поширюванням НАТО. Не лише натиск Москви, який відігравав велику ролю в формулюванні американського становища в справі прийняття нових членів, але були й інші мотиви. Наприклад, прийняття тих трьох членів обійдеться 16-ти теперішнім членам коштом сорок більйонів долярів. Чому така велика сума і на що вона має бути витрачена — не дуже ясно, але так кажуть і пишуть. Для европейських держав, які сусідують з Росією, найглибшою потребою є відсунути від себе якнайдалі державні кордони такої чи іншої Росії. Найкраще висловив це мадярський представник, який заявив: ми здобули велику перемогу, бо донедавна мали спільний кордон з совєтською Росією на Карпатській Україні, а тепер вона віддалена на тисячу кілометрів. Чим далі вона буде від нас, тим краще. Американці не мусять так думати, хоч повинні, бо ось їм довелося створити велику військову базу в середині Европи, в Мадярщині, на кордоні з Боснією. Значить, і Америці приходиться не раз турбуватися близькістю російського кордону. Є всі підстави припускати, що розвиток подій у Східній Европі піде в тому напрямі, що Вашінґтон подумає і про прийняття балтійських держав до НАТО і, сподіваємося, України. Представники европейських членів НАТО, між ними Англія, Німеччина, Франція, виявили давню свою думку в цій справі: ми не проти прийняття України в НАТО, якщо не тепер, то в недалекому майбутньому.

На жаль, незважаючи на розпад СССР і розклад в самій Росії, дехто зі світових політичних діячів ще надто рахується з позиціями Москви. Ми не можемо сказати, ми прямо не хотіли б таке казати, що згода всіх членів НАТО поширити його за рахунок трьох держав спричинила зміна Росії до включення тих трьох держав в НАТО. Теперішню позицію Росії в цій справі зформулював передовий і добре поінформований у державних справах часопис „Известия": „Росія поступилася принципами в обмін на можливі ґарантії (які і ким дані? — Я. Г.), ...але европейський профіль НАТО подобається Москві. Москва схильна бачити в новонародженому 'европейському вимірі' деяку підтримку своєї політики стосовно НАТО. Зміна всередині НАТО, здається, викликана тією ж логікою протидіяння залишками конфронтаційного способу думання, як і спротив Росії зовнішньому поширенню бльоку. На всякий випадок є надія, що зайнявшись внутрішніми змінами, НАТО легше і швидше втратить зацікавлення до експансії на зовні". Яку „експансію" проти Росії з боку сучасних Франції, Англії, Німеччини й інших країн НАТО бачить „Известия"? Та газета ще далі думає категоріями „великої Росії" і забуває, що Росія перестала бути наддержавою, що вона зійшла до рівня европейських держав, хоч просторами ще дуже завелика, а в деяких відношеннях впала навіть нижче від европейських членів НАТО і це вистачає, щоб втримати її під контролею, і це, власне, треба мати на увазі.

Становище Франції

На закінчення декілька слів про становище Франції, яка після трьох десятиріч повернулася до військового союзу НАТО і в немалій мірі від неї залежала і европеїзація, і поширення членства НАТО. Президент Франції Жак Шірак мав 8 червня доповідь на ці теми у Французькому Інституті Вищих Студій Оборони, де слухачами були генерали й адмірали, представники французького уряду і чільні громадяни та незалежні експерти оборонної стратегії. Президент Шірак заявив, що Франція повернулася у всі ділянки військової структури НАТО, які вона покинула 1966 року. Міністри закордонних справ затвердили на Конференції у Берліні пляни створити европейську організацію Західньоевропейського союзу з доступом вжити для своїх потреб усі засоби військової системи НАТО, навіть тоді, коли ЗСА не будуть брати участи в цих заходах. Тому Франція повернулася до НАТО. Таким чином постала европейська стратегічна оборонна система під загальним американським керівництвом. Президент Шірак підтвердив, що мусить прийти кінець европейської бездіяльности. Франція і надалі з різних міркувань і в погодженні з іншими членами НАТО принаймні покищо не бере участи в нуклеарній оборонній ділянці НАТО.

Народилася нова оборонна система НАТО і є всі надії сподіватися, що вона буде динамічна, модерна й лицем звернена до нових потреб і умов.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Не піддаватись „шовковій русифікації"

У своєму листі (чи статті?) у „Свободі" з 5-го липня ц. р., Роман Юревич, з ледве прихованим сарказмом, „повчає" Святослава Трофименка, доктора хемічних наук та наукового секретаря Українського Термінологічного Центру в Америці, як треба правильно називати по-українськи хемічні елементи Pb (lead), Sn (tin) і F (fluorine).

Д-р Трофименко виступив раніше проти вжитих у „Свободі" зрусифікованих слів „свинець" (Pb) та „фтор" (F), написавши до „Свободи", що правильні українські відповідники — „олово" (або „оливо") та „флюор".

Р. Юревич не погоджується з цим, а вважає, що правильними є не тільки згадані „свинець" і „фтор", але також і термін „олово" для елементу Sn (tin) (як і в російській мові), а його український відповідник „цина" відкидає, як галицьку говірку.

Таким опініям Р. Юревича противорічить в першу чергу мовознавець Святослав Караванський у своїй книжці „Секрети української мови", виданій у Києві 1994 року, де слова „оливо", „флюор" і „цина" — подані, як „повноцінні українські форми", а їхні відповідники „свинець", „фтор" та „олово", як „накинуті форми" — „в наслідок погрому 30-их років". Слова „оливо" (як Pb), „флюор" та „цина" знаходимо також в „Українсько-німецькому словнику" З. Кузелі та Я. Рудницького та в „Українсько-англійському словнику" К. Андрусишина й Дж. Крета; в обидвох подано також слово „свинець", але Кузеля й Рудницький супроводять його приміткою „russ.".

Потребу відновити українські назви хемічних елементів „оливо" й „цина" (між іншими), замість уживаних тепер в Україні зрусифікованих термінів „свинець" та „олово", видвигнув також львівський професор хемії Степан Ладижинський на форумах міжнародних наукових конференцій на тему „Проблеми української науково-технічної термінології", що відбуваються щорічно у Львові, почавши від 1992 року.

Хоча ніхто не заперечує, що згадані тут та інші зрусифіковані терміни — загально прийняті тепер в Україні, це не означає, що ми повинні з таким станом примиритися та перестати боротися за дерусифікацію української наукової термінології в Україні та в діяспорі. Наша діяспора повинна в цьому давати добрий приклад, а не безкритично піддаватися „шовковій русифікації".

Д-р Орест Попович,
професор хемії

Говелл, Н. Дж.

Ще про „Сучасність"

Проф. Тарас Гунчак має рацію, коли каже, що „Сучасність" завжди була журналом „вповні незалежним, байдуже, що його приписувано до ідеології одного політичного середовища" („Свобода" з 20-го червня 1996 року). Однак шановний професор не згадує про яке політичне середовище йдеться.

А втім історична правда вимагає сказати, що впродовж сорок років, отже від 1951 до 1991 року видавці „Сучасности", а перед нею „Сучасної України" були — як інформує „Енциклопедія Українознавства" словникова частина, т. 8, стор. 3,109 — „пов'язані з Закордонним Представництвом УГВР". Далі читаємо в тій же „Енциклопедії Українознавства", що незалежно від тієї пов'язаности, „Сучасність має непартійний характер і в ній беруть участь діячі культури, науки, громадського і політичного життя незалежно від політичних і світоглядових переконань".

Це відомо також проф. Гунчакові, який від червня 1984 року став головним редактором „Сучасности".

Мирослав Прокоп

Ню Йорк.

„Думкарі" горді з перекладчиці

Оглядаючи всесвітні новини на телевізії в минулому місяці, можна було зауважити подію, котра важлива була, особливо, нам українцям, а саме міжнародні військові вправи, що відбувались на Львівщині в рамках „Партнерства для миру". Участь брали там також члени Збройних сил ЗСА, з присутністю американського секретаря оборони Вілляма Перрі.

Під час звідомлень В. Перрі про успіхи цих вправ серед представників його Уряду можна було зауважити гарну жінку в його присутності. Цією молодою, проворною жінкою була Марта Зєлик, наша колишня довголітня співачка хору „Думка" в Ню Йорку. Вона тепер затруднена в американському Уряді у Вашінґтоні, як офіційна урядова перекладчиця. Ми, хористи „Думки", надзвичайно горді з нашої подруги Марти та її здобутих осягнень. Ми певні в її дальших поступах цієї кар'єри і, поздоровляючи її, бажаємо успіхів на майбутнє. Ми також радіємо, що наші молоді люди щораз більше включаються в працю Уряду ЗСА.

Едвард Кухар

Говелл, Н. Дж.

Володимир Барагура

Розповіді для дітей про любов до батьківщини

I

У київському Видавництві „Веселка" в 1995 році вийшла збірка для дітей відомої авторки дитячої літератури Ольги Гаєцької „Допоможіть ангеликові". Вступне слово написала Софія Майданська, мистецьке оформлення виконала Лариса Іванова.

Авторка збірки присвячує багато часу та зусилля громадській праці, зокрема в ділянці виховання дітей. Вона ставить з ними п'єси, заснувала ляльковий театр. Авторка має тонке відчуття дитячої психіки і вміє використати її в своїй творчості. Вона поділила свою збірку на чотири пори року — „Зима", „Весна", „Літо", „Осінь". Героями розповідей та віршиків цієї збірки є діти, які народилися та проживають у З'єднаних Стейтах Америки. Вони живуть у достатках під опікою батьків, учителів, виховників та мріють про Україну, бажають відвідати землю своїх батьків, вивчають рідну мову, пишуть листи до дітей в Україні, посилають їм дарунки, по змозі відвідують своїх рідних на батьківщині, щоб особисто брати участь у житті своїх ровесників. Авторка дає багато прикладів такого спілкування з дітворою в Україні.

Зима

У розповіді під заголовком „Черевички для Андрійка", мама приготовляє посилку до Львова для своєї сестри, а маленька Даруся просить матусю, щоб післала теж від неї новесенькі черевички для малого Андрійка

У розповіді „Велике свято" громадка львівських хлопців повернулася додому після відвідин львівських пожильців. Під впливом дідуся, колишнього вояка Українських Січових Стрільців, хлопці вирішили побратися за руки й створити „живий ланцюг Київ—Львів" для відзначення проголошення української держави 22-го січня 1919 року. Дідусь попросив хлопців, щоб до живого ланцюга прийняли також маленького Славчика.

У розповіді „Допоможіть ангеликові" маленький Марчик з цікавістю і жалем спостерігав, як його старший братік Ромко полетів в Україну. З літака Ромко бачив сніжнобілі хмаринки. Згодом і йому приснилося, що в небі ангелики приготовляють дарунки для дітей. Один з ангеликів бідкався, що йому невистачає подарунків для дітей в Україні. В сні Ромко роздумував, як допомогти ангеликові в його турботі. Коли Ромко проснувся у Львові в тітки Галі, він побачив, що львівські діти радісно розпаковували подарунки, але одночасно вкладали щось у торбинки. На запитання Ромка вони відповіли, що мають знайому дівчинку Катрусю і хочуть поділитися з нею гостинцями від своїх американських гостей. Ромко радо погодився на їхній шляхетний жест.

За столом поруч з родиною сиділа теж із своєю бабунею Катруся, а всі діти колядували:

Ісусе милий, ми не багаті,
Золота й дарів не можем дати...

Таких розповідей у книжці більше.

(Продовження буде)

СУДОВА ПАЛАТА у справах засобів масової інформації Російської Федерації потрактувала „зловживанням свободою преси" телевізійні репортажі одіозного санктпетербурзького журналіста Александра Нєвзорова з Чечні. Ці репортажі промовисто засвідчили, як жорстоко вели себе російські вояки щодо мирного чеченського населення. А. Нєвзоров хвалив російських „орлів" за те, що вони залили кров'ю Кавказ, обстоюючи „єдиную і неделимую" російську імперію. Ті „орли", як засвідчили згадані репортажі, носили у своїх кишенях відрізані вуха вбитих ними „членів чеченських банд". Телепередачі, як ствердила Судова палата, ще більше дестабілізували ситуацію в Чечні, спричинивши той небажаний вислід, що формації національно-патріотичного чеченського опору відразу поповнилися новими сотнями добровольців.

ПРЕЗИДЕНТ Південно-Африканської Республіки Нелсон Мандела, перебуваючи з офіційною візитою у Великобританії, виступив у Вестмінстерському палаці перед членами обох палат англійського парляменту, що є знаком незвичайної чести для закордонних гостей країни. Він підкреслив, що цей його виступ є нібито вінцем історичного циклю, який почався 200 років тому з прибуттям на південь Африки перших англійських колоністів. Н. Мандела дуже тепло відгукнувся про „мільйони британців", які брали участь у боротьбі проти системи апартеїду. „Наша свобода — то дорогий дар з рук простих людей, які не дозволили принизити своєї людської гідности",— сказав південноафриканський президент і запевнив, що „народ ПАР ніколи не допустить расизму у себе і не буде байдуже мовчати, коли інші народи стануть жертвами масової тиранії".

БЕРУЧИ ДО УВАГИ, ЩО освіта є одним із головніших питань у його передвиборчій кампанії, президент Билл Клінтон подав до загального відома, що збирається представити Конгресові свою програму оновлення публічних шкіл в країні, котра буде коштувати 5 блн. дол. Тому що будинки публічних шкіл в ЗСА є дуже в поганому стані, а на думку багатьох учителів і виховників це негативно впливає на навчальний процес дітвори, то аналітики уважають, що це дуже розумний крок зі сторони Президента, зокрема перед виборами.

КЕРІВНИКИ КРАЙОВОГО управління аеронавтики і дослідження космосу повідомили, що їхній астронавт д-р Шаннон Люсід, яка вже упродовж п'яти місяців перебуває на російській космічній станції „Мір", буде змушена залишитись шість тижнів довше. Причиною цієї затримки є нововиявлені проблеми на космічному кораблі „Атлянтіс", який мав підібрати її в серпні та повернути на землю. Довідавшись про це, 53-річна д-р біохемік Ш. Люсід заявила, що ця зміна її не турбує, бо вона має багато матеріялу до читання. Вона є другим з черги американським астронавтом, що перебуває на космічній станції „Мір", першим був д-р Норман Тажарт, який прожив там 112 днів.

Українки Америки вважають письменника Василя Барку гідним нагороди Нобеля

В суботу, 22-го червня, за почином Союзу Українок Америки, 62-го Відділу у Глен Спей, який очолює Наталія Мельник — спеціяльною імпрезою-бенкетом вшановано відомого поета і романіста професора Василя Барку. Імпреза була незвичайно гарно організована і переведена.

Програму-бенкет відкрила голова відділу Наталія Мельник, передаючи дальше ведення секретареві відділу Анні Пищимусі, яка попросила о. мітрата Нестора Коваля, настоятеля церкви св. апостолів Петра і Павла, провести молитву.

Головну доповідь про творчість проф. В. Барки мав Віталій Кейс, професор університету Ратгерс.

Відтак відбулася мистецька програма. Марія Гугель прекрасно виголосила два вірші В. Барки: „Нонна" — про голод в Україні, і „Поему пшениці, що квітує", Анна Плескун і Розалія Ґавур при супроводі бандури Володимира Мазяра чудово виконали три пісні.

Відома оперова співачка Тамара Лихолай разом з Марією Гугель виконали три сентиментальні пісні. Леся Грабова зі Львова відспівала народню пісню „Летів пташок понад воду".

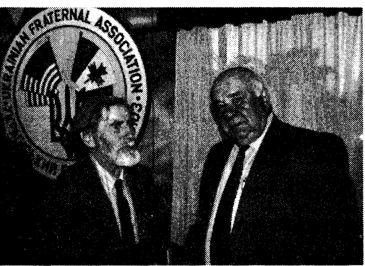
Далі слідували привіти від організацій на терені Глен Спею, а були заступлені усі. Прибули представники із сусідньої Союзівки, Кергонксону і чисельна делеґація Союзянок 89-го Відділу.

Із словом привіту виступали: о. Іван Тихович — настоятель церкви св. Володимира в Глен Спей, Маріян Коць — представник Національної Комісії Культурних Цінностей при Кабінеті Міністрів України, Таня Кейс — від Наукового Товариства Шевченка, д-р Мирослава Знаєнко — від УВАН, Іван Олексин — від Українського Братського Союзу, о. диякон Малаховський — від Патріяльхального Товариства, д-р Євген Грабарчук — від церкви св. Володимира, Антін Філімончук — від церкви св. ап. Петра і Павла, Ярослав Ґавур — від громади Глен Спей, Богдан Бойчук — від товариства письменників, Богдан Бродин — від місцевого Відділу УККА, Богдан Кандюк — від Об'єднання Українців у Глен Спей, Василь Босак — від місцевого Відділу ООЧСУ. Петро Мельник, радний міста Лямберленд, вітав від уряду міста. При цьому вручив професорові прекрасні грамоти від Конгресу за підписом конгресмена Бена Гільмана та ще одну — від Асамблеї Стейту Ню Йорк за підписом Джека Ґінтера.

Несподіванкою був присланий гарного змісту лист і грамота признання за заслуг Василеві Барці від Владики Василя Лостена.

Перед бенкетом відбулося пресконференцію з кореспондентами найбільшого в околиці щоденника „Рекорд" і відразу наступного дня появилась докладна стаття із знимкою професора — про його життя і творчість, і згадка, що Союз Українок започаткував акцію з метою надання нашому поетові нагороди Нобеля.

Перебіг бенкету був фахово зфільмований і його оглядатимуть по цілій Україні.

Радний Петро Мельник вручає грамоту Конґресу проф. Василеві Барці.

Під час бенкету присутні мали нагоду оглянути по-мистецьки оформлену Володимиром Мазярем виставку книг (20 томів). Багато людей ці книги для себе придбали.

Коли представлено проф. В. Барку і попрошено його до слова, ціла заля, спонтанно встаючи з місць, тепло його вітала. Знаменитий письменник, як відомо, є надзвичайно скромна людина. Таким присутні бачили його й тепер, коли він дякував за приязну увагу до його особи, обіцяючи і надалі трудитися для збагачення нашої літератури.

Н. М.

День пам'яті у „Рідній Школі" в Чикаґо

Десять років минуло відтоді, коли 26-го квітня 1986 року зірка Полин упала на Київське Полісся, зачепивши своїм чорним смертельним крилом і Білорусь, і Росію, і увесь світ. З мішка Пандори вилетіло на землю величезне горе. Горе, обмежене не годиною, не добою, місяцем чи роком. Воно триває вже десятий рік і кінця йому покищо не видно.

„Біль пам'яті твоєї, Україно", — так називалася програма, підготовлена до 10-ої річниці чорнобильської трагедії. Програма відбулася 27-го квітня 1996 року в школі українознавства „Рідна Школа" в Чикаґо. Молодому поколінню українців, народжених в Америці, не є чужою біда, що випала на землю їх дідів і прадідів.

У конференційній залі зібралися учні, вчителі, батьки, священики, гості. Тут також було виставлено численні фотографії, плякати, картини, що нагадували присутнім про страшенний ядерний вибух десятилітньої давности, відлуння якого особливо відчутне сьогодні.

Спільна молитва, хвилина мовчання в пам'ять жертв Чорнобиля, десятки запалених свічок у дитячих руках — жалоба далекій і близькій українській землі. Такими акордами пам'яті розпочалася програма. Старшокласники внесли до залі образ Чорнобильської Божої Матері, майстерно виконаний мистцем, вчителем культури Юрієм Віктюком. Дівочий хор під керівництвом Слави Проців проспівав молитву до Діви Марії. Урочисто звучала фортепіянна рапсодія професора музики д-ра Яна Хойнацького, яку він сам виконав. Соняшна мелодія щасливого дитинства раптово переривається ядерним громом. Та ці страшні ноти знову заступає молитва до Діви Марії — з проханням захистити дитинство, зберегти те, що ще залишилось живим на землі.

Директор школи Надія Хойнацька у вступному слові про сумні роковини наголосила на тому, що діти „Рідної Школи" завжди пам'ятатимуть ту землю, звідки походить їхнє коріння.

Із словом-звертанням до молоді виступив консул України у Чикаґо Юрій Лазарев. Він закликав дітей підтримувати зв'язок із своїми ровесниками в Україні, з прадідівською землею. Схвильовано слухали усі присутні виступ заслуженого артиста України, актора Львівського театру ім. М. Заньковецької Святослава Максимчука. Художнє слово відомого декляматора торкнулося струн кожного серця. У ньому — наша біль, наше горе і наш вічний Хрест-Чорнобиль.

Програму пам'яті підготувала і провела вчителька Ірина Гаєцька. У своєму заключному слові вона подякувала усім присутнім за участь у відзначенні 10-річчя чорнобильської катастрофи. Цей день надовго залишиться в пам'яті.

Марія Климчак,
вчителька української мови „Рідної Школи"

В першу річницю смерти св. п. інж. Богдана Коссака

У вівторок, 13-го червня, надійшла сумна вістка, що по важкій недузі на 86-му році життя відійшов у вічність св. п. інж. Богдан Коссак.

Похорон відбувся в суботу, 17-го червня, з церкви Непорочного Зачаття в Гемтрек, Миш, а могила покійного є на цвинтарі Оливної Гори (Olivet Cemetery) в Дітройті.

Св. п. Богдан, або як його тепло називали ближчі знайомі і родина — Дан-ко, народився 13-го липня 1908 року в Дрогобичі, син Константини Яцини і Миколи Коссака. Походив з широко відомої в Дрогобичі, патріотичної родини яка дала УСС-ам і Українській Галицькій Армії трьох високих старшин. Відомий патріот, полковник Гриць Коссак розстріляний комуністами у 1931 році — це стрийко Богдана; — а відомий борець за Україну і політичний провідник, що згинув в обороні Карпатської України, Зенон Коссак — це старший брат Богдана. — Батько Богдана, Микола Коссак, згинув у Першій світовій війні. Сам Богдан, будучи молодим хлопцем, часто виконував різні підпільні доручення старшого брата Зенка, не здаючи собі справи з небезпеки, яку ця діяльність для нього несла. Овдовіла мама лишилася з чотирма малими дітьми: Осип — найстарший, якого потім розстріляли большевики, Богдан, Зенон та Оленка.

Богдан від 5-ої кляси ходив до гімназії в Дрогобичі, де і здав матуру. В гімназії був врізцем учнем, активним членом Пласту і Спортового Клюбу „Підгір'я". По війні Богдан Коссак вступає до Львівської Політехніки, на факультет будівельної інженерії.

Хоч польські власті йому як студентові часто докучали, — був кількакратно арештований польською поліцією і часто допитуваний, — та все ж таки Богдан був здібним і пильним студентом та активним членом студентської організації „Обнова". Закінчивши студії, одружується з Ярославою, донькою львівського шкільного інспектора і посла Івана Ліщинського, і починає у Львові свою професійну працю інженера-будівельника. Цю працю він продовжує у кількох фірмах у Дітройті, де опинився на еміграції із своєю дружиною Славою, дітьми Зеноном і Лідією, сестрою Оленкою, тещею Анною Ліщинською та мамою Константиною.

Його співробітники і ті, що знали Богдана ближче, окреслюють його особу як дуже високо кваліфікованого, здібного і прецизійного інженера. У своїй професійній галузі будови мостів, хмарочосів і залізниць інж. Коссак став одним із провідних спеціялістів і знавців своєї фірми.

У приватному житті Богдан був великим любителем мистецтва. Його „hobby" була музика і різьба-інкрустовання в дереві гуцульських взорів, цього він навчився в таборах в Німеччині. Від молоді грав на гітарі і гарно співав, а в Америці навчився гри на бандурі і був довголітнім членом Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка.

Св. п. Богдан Коссак у молодших роках життя.

В Товаристві Українських Інженерів Америки був активним членом Дітройтського Відділу від початків його існування, і впродовж 46 років свого членства займав пости в управі Відділу, різних комітетах праці та брав участь у всіх сходинах Відділу до часу, коли його здоров'я вже на те йому не дозволило.

Покійний Богдан залишив дружину Ярославу, сина д-ра Зенона Коссака з дружиною Євгенією та дітьми Лідою, Павлусем і Лісою, доньки Лідію Керницьку з мужем д-ром Романом та синами Олександром і Андрієм; сестри Оленку Гевко та ближчу і дальшу родину в Америці і в Україні.

Прощаючи на Панахиді покійного Богдана від імені всіх членів Дітройтського Інженерного Товариства, автор тих рядків сказав: „Прощаємо Тебе, дорогий колего Богдане, у цім останнім етапі мандрівки життя — Ти прожив його чесно, шляхетно і трудолюбиво, та при Божій допомозі діждався віку в якому міг тішитися успіхами своїх дітей і онуків.

Хай свідомість того, що в своєму житті Ти був свідком постання незалежної української держави — мрій твоїх предків, — вільної України, — якої, на жаль, через слабе здоров'я Ти вже не зміг відвідати — зробить чужу землю могили легшою".

Ярема Цісарук, прощаючи св. п. Богдана від Капелі Бандуристів тепло висловив таку думку про покійного: -„Богдан був людина, де мало слів, але багато дії. Жертвував велику кількість часу для Капелі Бандуристів і мав до неї великий сантимент. Його портрет роботи мистця Дмитренка, в козацьких шараварах і жупані, з бандурою — може найкраще служити як віддзеркалення його любови до української музики, Капелі Бандристів і України".

Любомир Гевко

В европейській...

(Закінчення зі стор. 1)

жає першою точкою, яку слід розв'язати на шляху до кількісного збільшення членів НАТО, абсолютну згоду щодо цього усіх членів НАТО. Тобто за кожного нового члена повинні подати голоси всі члени альянсу.

Щодо Росії, то Р. Періна не висловив остаточних поглядів, сказавши тільки, що від самої Росії залежатиме доля її інтеґрації у загальноевропейські структури.

Американські ...

(Закінчення зі стор. 1)

Серед гостей Києва — перша жінка-суддя Сандра Дей О'Коннор, Макс Кампелман, колишній амбасадор ЗСА в СССР, президент Американської асоціяції правників Роберта Купер Рамо, суддя окружного апеляційного суду ЗСА Патриша Волд і колишній радник президента ЗСА Билла Клінтона з правних питань Абнер Михва.

Окрім зустрічі з Президентом Кучмою, представники ABA/CEELI відвідали Міністерство Юстиції України, Верховний суд та зустрілися з провідними українськими правниками.

Через свого представника в Україні Доналда Райсіґа ця організація створила Українську асоціяцію студентів-правників з 15-ма місцевими підрозділами. Американські правники також сприяли створенню Українського Національного Товариства Правників, передали колекцію книг з американського права для бібліотеки Української Правничої Фундації, провели 45 семінарів для українських правників і суддів.

У Північній...

(Закінчення зі стор. 1)

мота МекШейні, який загинув день перед тим під колесами поліційного авта під час вуличних безпорядків. Всього загинуло двоє осіб, понад 100 дістали тілесні ушкодження. Матеріяльні шкоди в Дер-рі становлять декілька млн. фунтів стерлінгів.

В неділю, 14-го липня, в північноірляндському місті Енніскіллен вибухнула бомба поблизу міського готелю, поранивши 17 осіб. Ірляндська республіканська армія заявила, що не має до цієї терористичної акції ніякого відношення.

Плянування кар'єри і поворот до навчання в Менор Коледжі

Для тих, що зацікавлені знайти відповідну дорогу кар'єри, або зацікавлені повернутися до навчання, Менор Джуніор Коледж в Дженкінтовні, Па., влаштовує день відвідин у вівторок, 23-го липня, від год. 3-ої по полудні до 8-ої вечора.

В цей час відбудуться особливі семінари про Фінансову допомогу, як вибирати кар'єру і поворот дорослих до навчання.

В додатку будуть презентації про кар'єри — бухгальтерії, комерційної адміністрації, керівництва піклування здоров'ям, науки комп'ютера, технології бюра, секретарювання (адміністративного, юридичного і медичного), ранньої опіки дітьми, початкової освіти, гуманітарних послуг, психології, медсестер, діягностичних зображень, фізичної терапії тощо.

Професори, студенти, координатори замешкання, спортові тренери, працівники бюра прийнять і фінансової допомоги будуть відповідати на питання зацікавлених. Також відбудуться оглядини коледжу.

По додаткові інформації чи попереднє замовлення на особливі семінари слід телефонувати до бюра прийнять на число (215) 884-2216.

У 25-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого найдорожчого МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.
ІВАНА ГУСЯКА

буде відправлена заупокійна
СЛУЖБА БОЖА
в суботу 20-го липня о год. 8-ій рано
в церкві св. Юра в Ню Йорку.

Про молитви за спокій душі покійного просить

дружина — ТЕКЛЯ
сини з дружинами та внуками

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що в суботу 13-го липня 1996 р. по довгій недузі відійшов у вічність

бл. п.
ЯРОСЛАВ ОЛЕНИН

ПАНАХИДА відбулася у понеділок 15-го липня 1996 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ відправи у вівторок 16-го липня 1996 р. о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а відтак на цвинтар Св. Духа в Campbell Hall, Н.Й.

Залишені в смутку:

дружина — ЛЮБА
дочки — ОКСАНА
— НАДІЯ з чоловіком ІВАНОМ
внуки — ОЛЕСЯ
— ПАВЛУСЬ
тесть — ІВАН РАК
племінник — ІГОР з родиною
та родина в Україні.

Громада Ню Йорку радісно і святочно привітала схвалення Конституції України

Коли радісна вістка про схвалення Конституції України проходила з уст до уст серед українсь-кої громади Ню Йорку, негайно місцеві організації, з ініціятиви дипломатичних українських представників, спільно заініціювали святочну зустріч, яка відбулася у вівторок, 2-го липня, о год. 5:30 в приміщеннях Українського Народного Дому. Хоча вістка про зустріч ішла з уст до уст, бо пресові повідомлення не дійшли до читачів на час, надсподівана кількість понад 200 осіб зібралися у цей день, щоб спільно відзначити цю радісну для молодої української держави подію.

У невимушеній зустрічі, де кожний кожного вітав із надзвичайною подією, розпочав її Андрій Ластовецький, попросивши Євгена Стахіва, заступника голови УАКРади до слова. Цей останній підкреслив, що хоча імпреза була підготована в несповна 24 годинах, кількість присутніх вказує яке це для кожного українця в Ню Йорку та околиці надзвичайне свято, на яке вони так довго чекали.

До присутніх промовив постійний представник України до ООН амбасадор Анатолій Зленко, який точно вияснив усі головні точки прийнятої 315 голосами Конституції, зокрема зупиняючись на тих, які є особливо ключеві, або ще вимагають додаткових затверджень, як наприклад слова національного гимну, що чекають на обговорення. Одною із найважливіших точок уважає він приватизацію, яка зможе піднести економічний стан цілої держави. А. Зленко з радістю ствердив, що Конституція, прийнята демократичним шляхом, є справді історичною подією, яку визнав цілий світ, як закріплення державотворчого процесу. Тому надпливають численні привітання від міжнародного дипломатичного корпусу, а генеральний секретар ООН вислав привітання Президентові Леонідові Кучмі. Закінчуючи своє слово, А. Зленко підкреслив, що прийняття Конституції — це вислід праці усіх, що мають свої коріння в Україні і тому він особливо дякував присутнім, як представникам широкої української громади в ЗСА.

Поздоровляючи усіх у цей надзвичайний день, А. Зленко підніс тост за Конституцію і за Президента України. Спонтанне „Многая літа“ охопило усіх присутніх і пролунало далеко поза мури цього Народного Дому, що пережив багато свят України, але вперше такого державного значення.

А. Зленко промовляє в Ню Йорку на відзначенні проголошення Конституції. (Світлив Я. Кулинич).

Впродовж невимушеної гостини, до змісту якої причинилися всі місцеві українські підприємці та ресторани і поодинокі особи, промовляв, дякуючи їм, інж. Мирослав Шміґель від УККА, бажаючи усім присутнім приємної зустрічі, а Л. Ластовецький зложив щераз окрему подяку дипломатичному представництву до ООН і членам консуляту на чолі із консулем Віктором Крижанівським за активну допомогу у цій „ад гок“ зустрічі.

Серед присутніх бачили ми не лише представників України, але також президента авіялінії „Україна“ Миколу Кравця, численних представників „четвертої хвилі“ еміґрації і членів усіх українських установ на чолі із душпастирями — парохом української католицької церкви св. Юра о. протоігуменом Патрикієм Пащаком, ЧСВВ, парохом української православної церкви св. Володимира о. Володимиром Вазилевським і о. Левом Ґолдейдом, ЧСВВ, із церкви св. Юра. Цей останній змовив при кінці зустрічі молитву, а заініційований Мартою Кокольською національний славень підхопили усі присутні.

О. К.

ПРЕЗИДЕНТ Коста Ріки Хозе Марія Фіґерес закінчив формувати новий уряд, після того як напередодні на його прохання всі члени кабінету міністрів зрезиґнували. Цей захід було застосовано, як прокоментував сам Х. М. Фіґерес, для запевнення „більш ефективного керівництва країною“. Піти на цей крок костаріканського керівника змусило помітне зменшення його популярности серед громадян республіки у висліді ліберальних економічних реформ, які привели до погіршення матеріяльного становища більшости населення. Опозиція залишилася розчарованою, бо президент Х. М. Фіґерес не здійсниз в уряді зовсім ніяких змін.

ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ СТЕЙТУ Ню Джерзі, керівником Верховного суду стала жінка. Минулої середи, 10-го липня, 59-річну Дебору Тобаяс-Поріц заприсяжено на це становище в окремому святочному церемоніялі. Урочистість відбулася в стейтовому парляменті у Трентоні — столиці стейту в присутності губернатора Крістін Тодд-Вітман, членів стейтової леґіслятури, родини та інших високопоставлених урядових осіб. Д. Тобаяс-Поріц є 20-річним ветераном леґальних справ стейту в рамках Департаменту законодавства та громадської охорони, а впродовж минулих двох років займала становище головного прокурора стейту.

„Проґресивні“...

(Закінчення зі стор. 1)

Першою точкою цієї програми є низка надзвичайних заходів, у висліді яких протягом усього двох місяців пропонується докорінно змінити податкову політику держави, провести конфіскаційну грошеву реформу і взаємні виплатити заборгованости між підприємствами. Також Н. Вітренко пропонує вдатися до кредитної емісії, „яка не викличе інфляції“, оскільки „проґресивні“ соціялісти певні, що інфляція та емісія повинні бути керовані державою.

Закінчуючи свій виступ, Н. Вітренко сказала, що економікою повинні керувати „справжні патріоти і демократи“, а до цієї категорії вона відносить себе і свою партію, а не „теперішнє державне керівництво, яке наживається на бідах народу“.